

Aztán az élen fogták el. Csak úgy lefordult a lóról Csifó. Igen lihegett... aztán vér buggyant ki az ajkán. Köhögött, de mosolygott.

- Szép volt - rebegte bágyadtan.

A ló a fiú felé hajolt, meleg párát fújta rá s kaparta a gyepet.

(1905)

(Módszertani Közlemények tanítók és tanárok számára 2002.42.évf. 5.)

Hogyan ünnepeltük augusztus 20-át avagy flekkenézés Balatonalmádiban

Augusztus 20-a államalapító Szt. István királyunk ünnepe. (1945- után a rendszerváltásig az „alkotmány” ünnepének nevezték.) De ezen a napon ünnepeljük az új kenyeret is, mert befejeződött az aratás és a betakarítás nehéz munkája, és a búza, az „élet” a raktárakban biztosítja számunkra, hogy a mindennapi kenyerünket egész évben megkaphassuk.

A régi hagyományok szerint minden szem búzában megláthatjuk vagy Jézus Krisztus, vagy a Szűzanya arcát. A búzából fáradtságos munkával készül a kenyér, és szintén régi hagyomány, hogy a „veknire” felvágás előtt a kereszt jelét rajzolják a késsel. (A boltban vásárolt csomagolt és szeletelt kenyérről ezt nem tudjuk megtenni és talán ebből is adódik, hogy sokszor látunk kidobott, elpredált kenyeret, mert sok helyen nem tudják, hogy a kenyér minden morzsája érték, amit meg kell becsülni.)

Kedves hagyományá vált, hogy az EÖGYKE tagjai Balatonalmádiban, Benedek Katiék „rezidenciáján” ünneplik augusztus 20-át. A napot most is szentmisével kezdtük, ahol vendégként Csíkszentdomonkos lelkipásztora Ambrus Árpád plébános úr mondott megható beszédet, hangsúlyozva, hogy az anyaország és a határon túli magyarság nem tud egymás nélkül létezni. Kölsönösen kell erősítenünk egymást. A mise után szép folklór műsorban gyönyörködtünk, és nagy örömeinkre szolgált, hogy jelen lehettünk az új kenyér megszentelésénél, felvágásánál és kóstolásánál. A vendéglátó Balatonalmádi önkormányzat vezetése egy pohár fehérborral is megkínálta a vendégeket.

Katiéknál folytattuk az ünneplést, bár voltak, akik „kemény” munkával tüzet csiholtak, abból parasztat készítettek és sütötték az előre bepácolt húsból a flekkent, tehát munkával ünnepeltek.

A többiek vagy fürödtek a Balaton igen kellemes vizében, vagy napoztak, beszélgettek és örültek, hogy a szép idő még szebbé teszi az ünnepet.

Az ebéd nagyon finom volt. Különbőféle saláták és mártások tették a flekkent még kívánatosabbá, fehér és vörös borral öblítettük le a torkunkat, és amikor már mozdulni sem tudtunk a jóllakottságtól, jött a „szellemi táplálék”.

Bende Miklós képviselőtársunk, - aki súlyos combnyaktörése miatt még mindig csak óvatosan tud közlekedni - nagyon megörvendezettett bennünket egy „békebeli” (tehát századelejei) időkben készült slágerekből összeállított műsorral. A kísérszövegét ő írta, és a zenei betéteket régi (archív) filmek zenéjéből állította össze. Kellemes, jóhumorú, kedves műsor volt, köszönet érte Miklósnak.

Késő délután viharos szelek kezdtek fújni a Balaton felől, mi megköszöntük a kedves vendéglátást, és hazafelé indultunk. Búcsút mondtunk a magyar tengernek, amelyről illik annyit tudni, hogy úgy tükrözi a múltat ez a néhány száz négyzetkilométernyi terület, mintha a Kárpát-medence, Közép-Európa története csak itt folyt volna le. Múltunk nagy korszakai mély nyomokat hagytak. Táj és ember tán soha nem formálta, formázta ennyire egymást, mint itt, ebben a varázslatos tájban, a tóhoz húzódó hegyek lejtőin, a szép alakú egykori vulkánok oldalain, ahol nemcsak a legjobb borok, a legízletesebb halak és vadak „termettek”,

a történések, a mesék - köztük a középkori királymesék - adomák a Balaton tükreben elevenekké váltak. A honfoglaló magyarok Veszprémet, Tihanyt ostromolták. A honfoglalók letelepedésének rendjére a helynevek is utalnak. Pl. Kál (Bulcsú fia) nevét a Káli-medence és falvainak ma ismert neve őrzi.

A „nagy hadi-út” a Balaton északi partján futott végig. A legtöbb vár az 1240-41-es, Batukán által vezetett tatárdúlás után épült. Pl. 1255.: *Csobánc*; 1260-62.: *Szigliget*; 1267.: *Tihany*; 13.sz.d.: *Sümege*; 15.sz.d.: *Siófok*; 16.sz.d.: *Fonyód*; stb.

Magyarország hősiessé, hatalmas véraldozatok árán eredményesen védte a törököktől Európát. A végvári vitézek segítség nélkül vívták harcukat pusztá fennmaradásukért. A romok önmagukért beszélnek, szinte minden település határában több elpusztult, földdel egyenlővé tett falu romját találjuk.

A Balaton vidékén Mária Terézia uralkodása idején alakultak ki a nagybirtokok. Olyan családok telepedtek le itt, akik az ország történelmének alakulásában jelentős szerepet játszottak. (Pl. Eszterházyak, Festetics, Hunyadiak, Jankovicsok, stb.)

Az egyik legkiemelkedőbb család a *Festetics* volt. *Kristóf* 1738-ban szerezte meg Keszthelyt, fia, *Pál* 1772-ben alapítja meg a Balaton-part első gimnáziumát, kórházát, gyógyszertárát. A család harmadik generációja György, 1797-ben alapította meg Európa első mezőgazdasági főiskoláját: a Georgikont. A Helikon ünnepségeken pedig vendégül látta a kor íróit, költőit, akik a magyar reformkort készítették elő.

Széchenyi és Kossuth összefogásával 1846-tól a Kisfaludy-gőzös járta a Balatont. Itt töltötték a nyarat a kor jelentős írói, politikusai, itt épült a Dunántúl első színháza, amely a magyar nyelv igazi szolgájává vált.

A Balaton a társasági élet központja lett, írók- költők- zeneszerzők - színészek pihenő, és alkotóhelyeit őrzi a part menti villasorok. A magyar irodalomnak és festészetnek talán nincs is olyan alakja, akit ne ihletett volna meg a tó.

Szeressük a Balatont, legyünk büszkéek rá, és védjük - óvjuk, mert a hegyek, völgyek, a medencék, a víz és a föld találkozása adja azt a varázslatot, amely *egyszeri, megismételhetetlen és mégis állandó*.

Csikszentgyörgyi-Ficus Margit
2004. augusztus 20.

„Örményország anno”

(életképek az 1970-es évek elejéről)

Dobai Miklós vetített képes előadása

a Fővárosi Örmény Klubban, 2004. július 15-én

A nyár közepén, teltház előtt, vehettünk részt a Fővárosi Örmény Klub keretében megrendezett „Örményország anno” c. vetített képes előadáson.

Dobai Miklós barátom, aki mint villamosmérnök 1973-ban részt vett egy Örményországban rendezett konferencián, fotóaparátussal felszerelve találkozott a 70-es évek kaukázusi valóságával. Nekünk, akik hallgattuk a vetítés előtt elmondott bevezetőjét, érdekes volt visszarázódni egy olyan korba, amiről azt hisszük, hogy már messze magunk mögött hagytuk. Hallottunk a kiutazás előtt a tranzitban eltöltött 16 óráról, az ekkor kapott információról, mely az átszállóállomás - Moszkva - időjárására hivatkozott a késedelem indokául, majd megtudni, hogy a moszkvai hangosbeszélő Budapesten jelentett vihart.

A jereváni érkezés, és néhány, a küldöttséggel kapcsolatos bevezető kép után, az előadás képei elkalauzoltak bennünket Örményország legismertebb, legszebb helyeire, amit az akkori vendéglátók büszkén megmutattak, barátunk pedig megragadta az alkalmat és lefotózta nekünk. Jártunk többek között Jerevánban, Geghardban, Ecsmiadzinban. Részt vettünk